

โครงการสัมมนานิสิตปฏิบัติศาสนกิจประจำภาค
ประจำปี ๒๕๕๗

๑. ชื่อโครงการ โครงการสัมมนานิสิตปฏิบัติศาสนกิจประจำภาค
๒. ชื่อหน่วยงาน กองกิจการนิสิต รหัสโครงการ กน. ๐๕๐๓
๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ กองกิจการนิสิต สำนักงานอธิการบดี
๔. โครงการเชื่อมโยงกับมาตรฐาน สกอ. องค์กรประกอบที่ ๕
๕. หลักการและเหตุผล

ด้วยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้กำหนดนโยบายให้นิสิตระดับอุดมศึกษา
ชั้นปีที่ ๔ ที่สำเร็จการศึกษาภาคทฤษฎีสมบูรณ์แล้ว จากส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน
และหน่วยวิทยบริการ ออกไปปฏิบัติศาสนกิจทั่วทุกของประเทศ เป็นเวลา ๑ ปี และในระหว่างปฏิบัติ
ศาสนกิจนั้น จัดให้มีการประชุมสัมมนานิสิตปฏิบัติศาสนกิจ ประจำภาค

๖. วัตถุประสงค์

- ๖.๑ เพื่อรับฟังปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
- ๖.๒ เพื่อให้นิสิตได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติศาสนกิจ
- ๖.๓ เพื่อรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติศาสนกิจไปรายงานต่อมหาวิทยาลัยก่อนเข้ารับปริญญา

๗. ลักษณะกิจกรรม

- ๗.๑ การบรรยาย เรื่อง การปฏิบัติศาสนกิจ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ และการสอนในโรงเรียน
- ๗.๒ การบรรยายชี้แจง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของนิสิต
- ๗.๓ เสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการปฏิบัติศาสนกิจของนิสิต แต่ละกลุ่ม

๘. เป้าหมายผลผลิต

๘.๑ เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- ๑) นิสิตปฏิบัติศาสนกิจ ได้รับความพึงพอใจ ร้อยละ ๘๐
- ๒) นิสิตผู้เข้าอบรมได้รับความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ร้อยละ ๘๐

๘.๒ เป้าหมายเชิงปริมาณ

- ๑) นิสิตปฏิบัติศาสนกิจจากส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน และหน่วยวิทยบริการของมหาวิทยาลัย จำนวน ๒,๑๕๐ รูป

๘.๓ เป้าหมายเชิงเวลา

ระยะเวลาดำเนินการ เดือนธันวาคม ๒๕๕๖ – มีนาคม ๒๕๕๗

๘.๔ สถานที่จัดสัมมนา

ภาคกลางและภาคใต้ ประชุมสัมมนา วันที่ ๒๘-๒๙ มกราคม ๒๕๕๗
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อ.วังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
นิสิตปฏิบัติศาสนกิจ ภาคกลาง และภาคใต้ เข้าสัมมนา จำนวน ๘๓๖ รูป
ภาคเหนือ ประชุมสัมมนา วันที่ ๒๓-๒๔ มกราคม ๒๕๕๗
ณ วัดโชติคุณสุวรรณาราม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
นิสิตปฏิบัติศาสนกิจ ภาคเหนือ เข้าสัมมนา จำนวน ๕๒๙ รูป
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชุมสัมมนา วันที่ ๒๐-๒๑ มกราคม ๒๕๕๗
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น นิสิตปฏิบัติศาสนกิจ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าสัมมนา จำนวน ๗๘๕ รูป

๙. งบประมาณ

๙.๑ งบประมาณแผ่นดิน	จำนวน ๒๐๐,๐๐๐.๐๐	บาท
๙.๒ งบประมาณรายได้	จำนวน -	บาท

๑๐. กิจกรรมการดำเนินงาน

ลำดับ ที่	กิจกรรม	ระยะเวลาการดำเนินการ											
		ต.ค. ๕๖	พ.ย. ๕๖	ธ.ค. ๕๖	ม.ค. ๕๗	ก.พ. ๕๗	มี.ค. ๕๗	เม.ย. ๕๗	พ.ค. ๕๗	มิ.ย. ๕๗	ก.ค. ๕๗	ส.ค. ๕๗	ก.ย. ๕๗
๑.	ขออนุมัติโครงการ		----										
๒.	แต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารโครงการ			----									
๓.	ดำเนินการตามโครงการ			----	----	----	----						
๔.	ประเมินผล/สรุปการ ดำเนินงาน							----					

๑๑. ตัวชี้วัด

๑๑.๑ ผลผลิต(Output)

- ๑) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ นิสิตเข้าสัมมนาทั้งสิ้น จำนวน ๒,๑๕๐ รูป
- ๒) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ความพึงพอใจของนิสิตผู้เข้าอบรม ร้อยละ ๘๐

๑๑.๒ ผลลัพธ์(Outcome)

- ๑) ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ร้อยละ ๘๐

๑๒. ข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงแก้ไข

ผลการดำเนินการตามโครงการในปีที่ผ่านมา โครงการสัมมนาปฏิบัติศาสนกิจประจำภาค เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนิสิต และสะท้อนปัญหาในการปฏิบัติงานทางด้าน พระพุทธศาสนาให้มหาวิทยาลัยได้รับทราบ และแก้ไขให้ถูกต้อง

๑๓. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑๓.๑ นิสิตได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติศาสนกิจ
- ๑๓.๒ นิสิตได้รับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น

สรุปผลการสัมมนานิสิตปฏิบัติศาสนกิจ
ประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
บ้านโคกสี ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตาราง

เรื่อง	จำนวน นิสิตเข้า	สถานที่
กลุ่มที่ ๑ บทบาทของพุทธศาสนตรับผิดชอบกับการสนองงานกิจการคณะสงฆ์	๒๓๑	วิทยาเขตขอนแก่น บ้านโคกสี ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
กลุ่มที่ ๒ บทบาทของพุทธศาสนตรับผิดชอบกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน	๒๑๑	
กลุ่มที่ ๓ บทบาทพุทธศาสนตรับผิดชอบกับการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม- บาลี-สายสามัญ	๗๕	
กลุ่มที่ ๔ บทบาทของพุทธศาสนตรับผิดชอบกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๒๖๘	
รวมทั้งสิ้น	๗๘๕	

กลุ่มที่ ๑

บทบาทของพุทธศาสตร์บัณฑิตกับการสนองงานกิจการคณะสงฆ์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปริญญาที่ให้มี กิจกรรมทำให้ทำงานเป็น การได้ศึกษาในห้องเรียนให้ความรู้ในด้านวิชาการ ยังไม่เพียงพอต่อการทำหน้าที่ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การได้ออกภาคสนามหรือที่เรียกว่า “กิจกรรม” ทำให้ได้พบสถานการณ์จริงนอกตำรา จะได้มีโอกาสได้เรียนรู้ปัญหาจริงได้ฝึกทักษะในการแก้ปัญหาจริง และจะได้มีโอกาสพัฒนาการทำงานจากสถานการณ์จริงนั้น ๆ ไม่ต่างจากช่างซ่อม การจะทำงานได้ สมบูรณ์ผลสมบูรณ์ คือการได้ลงมือฝึกซ่อมจริง แล้วเรียนรู้และพัฒนาฝีมือจากการได้ลงมือ

วัตถุประสงค์

โดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีนโยบายให้พระนิสิตได้ออกปฏิบัติศาสนกิจ ก่อนรับปริญญาที่คงเห็นประโยชน์เบื้องต้น และก็เป็นอย่างนั้น เพราะการที่พระนิสิตได้ออกปฏิบัติศาสนกิจ คือการได้ลงมือทำ ในกระบวนการการลงมือทำ ก็ได้เรียนรู้หน้าที่อุปสรรคปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาไปในตัว อุปสรรคที่ไม่คาดคิดว่าจะมีก็ได้พบ ได้สัมผัสเวลาลงมือ จึงได้ออกปฏิบัติศาสนกิจตามนโยบายนี้

ประโยชน์ที่ได้รับ

ประโยชน์ที่ได้รับมีทั้งส่วนตัวของพระนิสิตเอง กล่าวคือการได้เรียนรู้และประสบการณ์ ตลอดถึงทักษะในการแก้ไขปัญหา อันเป็นเหมือนได้ทรัพย์อันประเสริฐคือวิชาติดตัวประโยชน์ต่อส่วนรวม และพระศาสนา คือการได้บุคลากรที่มีคุณภาพทำงานเพื่อสังคมและพระศาสนา อันจะส่งผลดีต่อสังคมโดยรวม เจ้าคณะผู้ปกครองท่านก็เบาแรง และยินดีที่พระนิสิตออกช่วยงาน และทำให้ท่านได้เห็นคุณค่าของการได้มาเรียนที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้วย

ปัญหาและอุปสรรค

การขัดแย้งเป็นปกติของคนยังดำรงชีวิตอยู่ เป็นความจริง สิ่งที่พบก่อนลงมือทำงาน คือ ความขัดแย้งหรือ ความเห็นต่าง การสนองงานเจ้าคณะผู้ปกครอง โดยเฉพาะที่มีช่องว่างระหว่างวัย

สังคม การศึกษา ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ เรื่องความขัดแย้งทางความคิด และบางครั้งท่านจะกลัวพระนิสิต เต้นเกินหน้าเกินตาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ยิ่งทำให้การทำงานลำบาก จะต้องมีเทคนิควิธีอย่างมากในการ ทำความเข้าใจ

ปัญหาอุปสรรคต่อมา คือ การขาดแคลนเครื่องมือทำงานทั้งนี้รวมไปถึงค่ายานพาหนะเดินทาง และขาดทีมงานที่ดี

แนวทางแก้ไข

ถ้าเป็นปัญหาเล็กน้อยก็ใช้เทคนิค ปฏิภาณไหวพริบแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไป ในส่วนที่เป็น ปัญหาใหญ่ในเชิงนโยบายและแผน ก็ต้องหมั่นประชุมทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อันเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน เมื่อมีความเข้าใจตรงกัน ร่วมกันกำหนดทิศทางการทำงาน และแก้ไขปัญหตามบริบทของความเป็นจริงและเป็นไปได้งานย่อมสัมฤทธิ์ผลสมประสงค์แน่นอน

ข้อเสนอแนะ

การออกปฏิบัติศาสนกิจของนิสิตในส่วนการสนองงานเจ้าคณะผู้ปกครอง ทางมหาวิทยาลัย ควรมีหนังสือหรือประสานทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของพระนิสิตทำได้ ทำไม่ได้และความ จำเป็นอื่น เพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งอันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน และเพื่อจะให้พระนิสิตได้รับการ อุปถัมภ์ดูแลในการทำงาน

สรุป

การได้ออกปฏิบัติศาสนกิจก่อนรับปริญญาเป็นสิ่งที่มีความค่าและประโยชน์ เป็นเสมือนการฝึก พระนิสิตให้มีความพร้อมก่อนรับภาระหนักก่อนได้รับหน้าที่เจ้าคณะผู้ปกครอง อันจะทำให้มีความรู้ รอบด้าน ทั้งในด้านการอยู่ภายใต้การปกครองและด้านการเป็นผู้ปกครอง

กลุ่มที่ ๒

บทบาทของพุทธศาสตรบัณฑิตกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นั้นส่วนใหญ่แล้วจะไม่ได้เรียน ด้านการสอนโดยตรงจึงทำให้ขาดความเข้าใจถึงบทบาทด้านการสอนศีลธรรมในโรงเรียน อันก่อให้เกิด ปัญหาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของชาติไทย

สภาพปัจจุบัน ของครูพระสอนศีลธรรมที่มีบทบาทหน้าที่ต่อการปรับเปลี่ยน และพัฒนา พฤติกรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในถึงคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลอันเป็น แนวทางการดำเนินชีวิตต่อไป

ปัจจุบันการปฏิบัติหน้าที่ครูพระสอนศีลธรรมโดยภาพรวมจากการปฏิบัติหน้าที่การสอนที่ ผ่านมาคือว่าประสบความสำเร็จพอสมควร แต่ในการปฏิบัติการสอน นั้นย่อมมีหน้าที่มากมายตามมา ทั้งปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นกับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็น ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติการสอน และระบบการสอน ซึ่งทำให้ครูพระสอนศีลธรรม ผู้ปฏิบัติหน้าที่ เกิดปัญหาและไม่เข้าใจ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้ปฏิบัติการสอน

ดังนั้น สภาพการปัจจุบัน ของครูพระสอนศีลธรรม จึงมีบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนช่วย เปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศ ต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ทราบถึงบทบาทของการสอนศีลธรรมในโรงเรียน
๒. เพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหาการสอนศีลธรรมในโรงเรียน
๓. เพื่อให้พุทธศาสตรบัณฑิตได้ตระหนักถึงคุณค่าและเห็นความสำคัญของการสอนศีลธรรม ในโรงเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้ทราบถึงบทบาทของการสอนศีลธรรมในโรงเรียน
๒. เป็นแนวทางการแก้ปัญหาการสอนศีลธรรมศีลธรรมในโรงเรียน
๓. เป็นข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค

๑. สื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ
๒. แผนการสอนไม่ชัดเจน
๓. ไม่มีความหลากหลายในการสอน
๔. เด็กสมาธิสั้น
๕. ผู้สอนไม่ชัดเจนในเรื่องที่สอน

แนวทางการแก้ไข

๑. ใช้สื่อตัดแปลงในรูปภาพหรือหรือจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศ
๒. การปรึกษาครูพี่เลี้ยงหรือครูวิชาการประจำสถานศึกษาเพื่อศึกษาวิธีการและวิธีการประเมินผล
๓. เข้าปรึกษาครูพี่เลี้ยงหรือผู้อำนวยการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น
๔. ฝึกอานาปานสติ
๕. ศึกษาเรื่องที่สอนให้ชัดเจนหรือแตกฉาน

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีงบประมาณช่วยเรื่องอุปกรณ์และสื่อในการเรียนการสอน
๒. ควรให้มีการเขียนแผนการสอนไม่ชัดเจน
๓. ควรให้มีการฝึกอบรมเพื่อนำความรู้มีความหลากหลายในการสอน
๔. ควรมีวิธีฝึกสอนเด็กให้มีสมาธิ
๕. ผู้สอนควรให้มีเนื้อหาการสอนให้ชัดเจน

สรุป

การเข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนถ้ามองในแง่ดีคณะครูในโรงเรียนมีการตอบรับด้วยความยินดีที่มีพระเข้าไปสอนนักเรียน ทำให้นักเรียนมีกิริยามารยาทที่ดีขึ้นรู้จักความกตัญญูต่อครูบาอาจารย์และพ่อแม่ครูบาอาจารย์ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนรู้จักพระสงฆ์มากขึ้น ไหว้พระสวดมนต์ได้มีสมาธิมากขึ้น รู้จักกราบ รู้จักไหว้ พุดจาสุภาพอ่อนโยนต่อเพื่อนในห้องเรียนอย่างนี้เป็นต้น นี่คือผลงานที่เป็นรูปธรรมในบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

กลุ่มที่ ๓

บทบาทพุทธศาสตร์บัณฑิตกับการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม-บาลี-สายสามัญ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม-บาลี-สายสามัญที่มีบทบาทหน้าที่ต่อการปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลอันเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตต่อไป

การปฏิบัติหน้าที่โดยภาพรวมจากการมีหน้าที่การสอนที่ผ่านมาคือว่าประสบความสำเร็จพอสมควร แต่ในการปฏิบัติการสอน นั้นย่อมมีหน้าที่มากมายตามมา ทั้งปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นกับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ปัญหาต่างๆ เหล่านั้น ล้วนแต่เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตรงต่อการปฏิบัติการสอน และระบบการสอน ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ เกิดปัญหาและไม่เข้าใจ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้ปฏิบัติการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม -บาลี - สายสามัญ ต้องพัฒนาให้มีความสอดคล้องให้เข้ากับสังคมโลกปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้บัณฑิตได้นำความรู้ไปเผยแพร่ในสถานศึกษา
๒. เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาให้เกิดความรู้เข้าใจถึงคุณธรรม จริยธรรม

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้บัณฑิตสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษามานำไปถ่ายทอด เผยแพร่ เพื่อให้ปรับและพัฒนาในการดำเนินชีวิต
๒. ทำให้เกิดการพัฒนาในด้านพฤติกรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาให้เกิดความรู้เข้าใจถึงคุณธรรม จริยธรรม ของบุคคลให้มีความสอคล้องให้เข้ากับสังคมโลกปัจจุบัน

ปัญหาและอุปสรรค

๑. ปัญหาหลักสูตรรายวิชาธรรมวินัยไม่เป็นเอกภาพ และไม่ชัดเจน
๒. งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ
๓. จำนวนนักเรียนลดลง
๔. อิทธิพลจากโรงเรียนอื่น
๕. ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและใฝ่รู้ใฝ่เรียน
๖. ขาดสื่อการเรียนการสอน
๗. ครูผู้สอนไม่ตรงกับสาขาที่เรียนมาและสอนหลายวิชา
๘. งบประมาณในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา

ปัญหาการบริหารบุคคลากรไม่มีประสิทธิภาพ

- ครูผู้สอนขาดประสบการณ์เทคนิคความรู้ในการสอน
- ครูสอนส่วนมากเป็นครูฝึกหัดขาดความเชี่ยวชาญและไม่ต่อเนื่องเมื่อสอบบรรจุครูได้ ก็ได้ลาออกไป ทำให้โรงเรียนขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาการขาดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนา

- ขาดงบประมาณในการอุดหนุนการพัฒนาสถานศึกษาทำให้สถานศึกษาไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน
- ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การการศึกษาทำให้สถานศึกษาไม่มีคุณภาพทางด้านการศึกษาเท่าที่ควร
- ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมขาดสวัสดิการ การคุ้มครองอื่น เช่น เงินเดือนน้อย

ปัญหานักเรียนที่ลดลง

- นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในศักยภาพในการการสอน
- สถานที่ที่ต่ำกว่า
- ทางเลिकที่มากกว่า

อิทธิพลของสถานศึกษาอื่น

- สถานศึกษาอื่น ไม่ปล่อยตัวนักเรียน ให้ออกมาบวชเรียน
- สถานศึกษาอื่น มีการเรียนที่ทันสมัย และมีศักยภาพมากกว่า

ข้อเสนอแนะ

- ควรปรับปรุงแนวทางการสอนหรือประยุกต์ให้เข้ากับผู้เรียน เช่นนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อการสอน
- ควรจัดให้มีการนิเทศนักเรียนที่จะจบชั้นป.๖ แล้วติดตามออกเยี่ยม
- สร้างกิจกรรมพิเศษในการอ่าน การเขียน โดยการคัดตัวนักเรียน ที่มีปัญหาดังกล่าวมาฝึกสอนพิเศษ
- เข้าค่ายคุณธรรมปลูกฝังพระธรรมคำสอนและคุณค่าของศาสนาและความเป็นตัวตนของสามเณรเอง

แนวทางการแก้ไข

๑. สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานให้ดีขึ้น
๒. ขอบประมาณสนับสนุนเพิ่มขึ้น
๓. การจัดโครงการบรรพชาสามเณรสู่ท้องถิ่นให้มากกว่านี้
๔. จัดการศึกษาให้มีความหลากหลายมากขึ้นให้เหมาะกับการศึกษาของพระปริยัติธรรม
๕. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมต้องจัดทำหลักสูตรรายวิชาธรรมวินัยให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน
๖. จัดฝึกอบรมทักษะและเทคนิคการสอนแก่ครูผู้สอน
๗. จัดรายวิชาให้ผู้สอนสอนตรงกับสาขาที่เรียนมา เพื่อประสิทธิภาพการในการสอน

การแก้ไขปัญหาต้องอาศัยความร่วมมือจากรัฐบาล คณะสงฆ์ ประชาชนให้การสนับสนุนพัฒนาอย่างจริงจัง การจัดการบรรพชาสามเณรมากขึ้น การพัฒนาองค์กรครูปริยัติธรรมให้มีคุณภาพ

สรุป

๑. ทำให้ผู้เรียนทราบความเป็นมาของศาสนา
๒. คงไว้ซึ่งศาสนาและคำสอน
๓. นักเรียนมีความเข้าใจในศาสนามากขึ้น
๔. นักเรียนมีความเข้าใจสามารถบูรณาการในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
๕. เปิดโอกาสให้ผู้ขาดทุนทรัพย์เข้ามาบวชเรียน
๖. เป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา
๗. เผยแพร่ศาสนาสู่เยาวชนเชิงรุก

กลุ่มที่ ๔

บทบาทของพุทธศาสนบ้นชิตกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นเป็นงานของคณะสงฆ์ที่ต้องช่วยกันจัดการและดูแลเพื่อเป็นประกาศหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ให้แพร่หลายไปยังพุทธศาสนิกชนที่ยังไม่เลื่อมใสให้เกิดความเลื่อมใส ที่เลื่อมใสแล้วก็เลื่อมใสยิ่งขึ้นไป ตามหลักของไตรสิกขา หรือ ทาน ศีล ภาวนา ที่เป็นหลักการสำคัญในการเผยแผ่เริ่มตั้งแต่รู้หลักปริยัติ รู้หลักปฏิบัติ และก็จะได้ผลคือปฏิเวธ เกิดความสันติสุขในสังคมต่อไป

ดังนั้น พุทธศาสนบ้นชิตเป็นบุคลากรกลุ่มหนึ่งที่มีโอกาสได้ร่วมงานคณะสงฆ์ในส่วนของ การเผยแผ่ ทั้งเพื่อเป็นการได้ฝึกปฏิบัติงานจริง หลังจากที่ได้ศึกษามาพอสมควรแต่อาจจะได้ผลมากบ้าง น้อยบ้าง ก็ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยแวดล้อมอื่นๆอีกด้วย

วัตถุประสงค์

การที่ทาง มจร. ได้เปิดโอกาสให้นิสิต พธ.บ.ไปปฏิบัติศาสนกิจนั้นก็เพื่อมุ่งหวังให้นิสิตได้ฝึกฝน ทักษะทั้งที่ได้ศึกษามาทั้งเป็นการตอบแทนคุณของพระศาสนาในขณะที่ทาง มจร.ยังกำกับดูแลอยู่ ก็เพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้สนองคุณพระศาสนา, คณะสงฆ์
๒. เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้นำความรู้ที่ได้ศึกษามาไปเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. พุทธศาสนิกชนได้ฝึกฝนทักษะความรู้ และรู้จักการทำงานเผยแพร่ทั้งยังรู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานด้วยความรู้ความสามารถของตนเอง
๒. พุทธศาสนิกชนเป็นบุคลากรที่มีหลักการเผยแพร่เป็นแนวทางเดียวกัน
๓. พุทธศาสนิกชนมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา

ปัญหาและอุปสรรค

๑. โอกาส เวลา ในการเผยแพร่ เช่น เจ้าของสถานที่ หน่วยงาน ไม่เปิดโอกาสให้ หรือ ให้ความจำกัด ไม่เหมาะสมกับกิจกรรม
๒. ภาษา การสื่อสาร เช่น การใช้ภาษาถิ่นบ้าง หรือใช้ภาษาไทยกลาง ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน
๓. วัสดุ อุปกรณ์ในการเผยแพร่ เช่น ขาดอุปกรณ์ หรือใช้อุปกรณ์ไม่ถูกต้อง
๔. งบประมาณ เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม ในการเดินทาง เป็นต้น
๕. ทักษะความรู้ในการเผยแพร่ เช่น ขาดการประสานงาน ขาดองค์ความรู้ที่หลากหลาย เป็นต้น

แนวทางการแก้ไข

๑. ให้ทางมหาวิทยาลัยฯ ควรจัดหางบประมาณสนับสนุน ให้พระนิสิตที่ปฏิบัติศาสนกิจ
๒. ให้ทาง มจร. จัดทำสื่อการเรียนการสอนแจก ให้กับพระนิสิตที่ต้องการ
๓. ให้ทาง มจร. จัดการอบรมเทคนิคการออกปฏิบัติศาสนกิจ เพราะนิสิตบางรูป ยังขาดความมั่นใจ และไม่เชี่ยวชาญในการสอนเพราะไม่ได้เรียนการสอนโดยตรง เหมือนคณะครูศาสตร์
๔. ให้อาจารย์ที่เกี่ยวข้องออกติดตาม นิเทศ ให้กำลังใจ ข้อเสนอแนะแก่นิสิตให้มากกว่านี้

ข้อเสนอแนะ

๑. ด้านโอกาส คือ ต้องหมั่นสร้างโอกาสให้แก่ตนเอง หรือทำโอกาสให้เหมาะสมกับกิจกรรม
๒. ด้านภาษา ต้องฝึกฝนเกี่ยวกับด้านภาษา ด้านการพูด ให้ชัดเจนสามารถสื่อสารให้ผู้รับฟังได้เข้าใจ
๓. ด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เรามีอยู่ หรือใช้อุปกรณ์ที่หาง่าย
๔. ด้านงบประมาณ ควรจัดทำกิจกรรมแบบพอเพียงเป็นการนำเสนอ เป็นต้น
๕. ด้านทักษะความรู้ในการเผยแพร่ เช่น ต้องฝึกฝนตนเองสม่ำเสมอทุกๆด้าน เช่น ความรู้ บุคลิกภาพ

สรุปผลการสัมมนานิสิตปฏิบัติศาสนกิจ

ประจำภาคเหนือ

วันที่ ๒๔-๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

ณ ห้องประชุมเทพวรสติทธารจารย์ วัดโชติคุณสุวรรณาราม (หมุ่มบูน)

ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง

เรื่อง	จำนวนนิสิตเข้า
กลุ่มที่ ๑ เรื่อง บทบาทพุทธศาสนตรบัณฑิตกับการสนองงานกิจการคณะสงฆ์ภาคเหนือ	๑๒๕
กลุ่มที่ ๒ เรื่อง บทบาทพุทธศาสนตรบัณฑิตกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน	๑๘๓
กลุ่มที่ ๓ เรื่อง บทบาทพุทธศาสนตรบัณฑิตกับการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี-สายสามัญ	๗๒
กลุ่มที่ ๔ เรื่อง บทบาทพุทธศาสนตรบัณฑิตกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๔๖
กลุ่มที่ ๕ เรื่อง บทบาทพุทธศาสนตรบัณฑิตกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาบนพื้นที่สูง	๓๕
รวมทั้งสิ้น	๔๖๑

กลุ่มที่ ๑

บทบาทพุทธศาสนบ้นชิตกัการสนองงานกิจการคณะสงฆ์ภาคเหนือ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจสังคการเมืองและการศาสนาที่ไม่นิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงผันผวนอยู่ตลอดเวลา ตามกฎของไตรลักษณ์บางครั้งมีบวก บางครั้งมีลบบทบาทของพระภิกษุสามเณรที่เป็นพุทธศาสนบ้นชิตกัการสนองงานกิจการคณะสงฆ์ภาคเหนือจึงมีความสำคัญต่อความเป็นไปของกิจการคณะสงฆ์ภาคเหนือ ความแก่การเป็นประเด็นที่น่ายกขึ้นมาเป็นข้อศึกษา อภิปรายเพื่อหาแนวทางเป็นบทสรุปเกิดเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำมาเป็นหลักในการปฏิบัติขององค์กรและผู้เกี่ยวข้องโดยรวม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นิสิตที่จะจบพุทธศาสนบ้นชิตได้ระดมความรู้ ความสามารถร่วมกันอภิปรายและสรุปเกิดเป็นองค์ความรู้เพื่อเกิดประโยชน์เป็นแนวทางปฏิบัติ ตามหลักธรรมมาธิปไตย
๒. เพื่อให้พุทธศาสนิกชน เข้าใจหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา มั่นในศีล สมาธิ ปัญญา
๓. เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม หรือพระพุทธศาสนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นิสิตที่จบการศึกษาเป็นพุทธศาสนบ้นชิต มีความรู้ความสามารถสมกับภูมิชั้น
๒. พุทธบริษัท เข้าใจหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา
๓. ศาสนาพุทธ มีความมั่นคงยั่งยืน

ปัญหาและอุปสรรค

งานของการคณะสงฆ์ ๖ องค์การ คือ งานปกครอง งานการศึกษา งานการเผยแผ่ งานการสาธารณูปการ งานศึกษาสงเคราะห์และงานสาธารณสงเคราะห์ จะมีปัญหาอุปสรรคคล้าย ๆ กันในทุกงาน เช่น

๑. ขาดบุคลากร เนื่องจากงานคณะสงฆ์มีมาก บุคลากรที่จะมารองรับงานไม่เพียงพอ
๒. ขาดงบประมาณสนับสนุน ส่วนมากได้อาศัยการสนับสนุนจากศรัทธาญาติโยม เป็นแบบตัวใครตัวมัน
๓. ขาดความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรในการสนับสนุนเริ่มต้น
๔. มีการใช้บุคลากรไม่ตรงกับความรู้ ความชำนาญ
๕. การประชาสัมพันธ์ไม่มีประสิทธิภาพ
๖. ขาดอำนาจในการตัดสินใจสำหรับผู้ทำงาน
๗. งานดำเนินงานขาดความสามัคคี ไม่มีเอกภาพ มีอัตราสูง

ข้อเสนอแนะ

- เพื่อให้การดำเนินกิจการคณะสงฆ์ได้มีความคล่องตัวสามารถดำเนินไปได้ อดี
- ควรให้ผู้เกี่ยวข้อง มวลพุทธบริษัทได้ตระหนักในงานของพระทั้ง ๖ องค์การมีงานการปกครอง เป็นต้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของชาวพุทธในส่วนที่รับผิดชอบนำเสนอคือ กิจการคณะสงฆ์ภาคเหนือ ให้รู้บทบาทหน้าที่ในงานของกิจการคณะสงฆ์
 - ควรส่งเสริมด้านการสร้างบุคลากร
 - ให้มีการอบรมบุคลากรที่มีอยู่
 - ให้มีการจัดงบประมาณสนับสนุน

แนวทางแก้ไข

๑. ให้มีการส่งเสริมและสร้างบุคลากรเพื่อเป็นศาสนทายาทหรือบุคลากรที่จะรับงาน
๒. ให้มีการจัดหางบประมาณจากแหล่งงบประมาณ เช่น การรับบริจาค หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ สนับสนุน
๓. มีการสร้างศรัทธาโดยหลัก ศีล สมาธิ ปัญญาเพื่อให้เกิดการสนับสนุนต่อไป
๔. ให้มีการทดสอบหรือสัมภาษณ์ก่อนเข้าทำงานของบุคลากรเพื่อเกิดประสิทธิภาพ
๕. ให้มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น สถานีวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น
๖. มีการมอบอำนาจหน้าที่ให้ผู้ปฏิบัติงานได้ตัดสินใจอย่างเหมาะสม
๗. ให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อรับความเข้าใจและเกิดความรัก สามัคคีในหมู่คณะผู้ร่วมงาน

สรุป

เมื่อหน้าที่ มีอยู่ อย่าดูหมิ่น มอบชีวิต มุ่งอุทิศ อย่าคิดหวั่นบวชไร้ค่า เพราะว่าหน้าที่กัน รากานันสำหรับคน ผลของงาน.

ในฐานะพุทธศาสนิกชน เพื่อสำเร็จการศึกษาแล้วไม่ควรหยุดนิ่งควรมีการพัฒนาตนให้สูงขึ้น พร้อมกับใช้ความรู้ความสามารถเพื่อสนองงานกิจการคณะสงฆ์ให้เต็มที่โดยใช้หลักการดำเนินงาน เช่น เดินถูกทาง วางถูกที่ ติถูกเป้า และเข้าให้ถูกคน เป็นต้น เมื่อทำได้ดังนี้ได้คาดว่าจะทำให้งานของ พระพุทธศาสนิกชนประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางเอาไว้.

กลุ่มที่ ๒

บทบาทพุทธศาสนิกชนกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษากลุ่มย่อยของปัญหาบทบาทพุทธศาสนิกชนกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน พบปัญหา ดังนี้

๑. การปฏิบัติตนไม่เหมาะสมของครูพระที่ไปสอนทำให้ขาดความไว้วางใจของบุคลากรในโรงเรียน
๒. ความรู้ความสามารถในการสอนมีน้อยขาดการอบรม
๓. ขาดการสนับสนุนเท่าที่ควรโรงเรียนที่ครูพระสอนศีลธรรมเข้าไปสอน
๔. ไม่มีหลักสูตรที่สอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนที่เป็นเอกเทศ
๕. ขาดการพัฒนาด้านการทำสื่อการสอน

วัตถุประสงค์

๑. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูพระเองเพื่อปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นครูพระ
๒. เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของครูพระให้สมกับบทบาทของความเป็นครู พัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ครูพระสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนได้อย่างเต็มที่อย่างเดียวกับบุคลากรของโรงเรียน

๓. เพื่อให้ครูพระได้มีแบบแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับหลักสูตรที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
๔. มีการจัดอบรมระบบการใช้สื่อและผลิตสื่อการเรียนการสอนให้พระนิสิตเพื่อฝึกให้พระนิสิตได้ปรับวิธีการสอนและสร้างจุดสนใจให้ผู้เรียน
๕. เพื่อให้แก่นักเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสนใจในการเรียนการสอน

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้การสอนศีลธรรมได้บุคลากรที่มีคุณภาพ
๒. ทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
๓. ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในรายวิชาพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้นเพราะผู้สอนเองได้มีสื่อการเรียนที่ทันสมัยมาประกอบการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน
๔. ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นแล้วสามารถนำความรู้ไปสู่งานปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

ปัญหาและอุปสรรค

๑. อุปสรรคด้านการเดินทางไปสอน
๒. การวางตัวไม่เหมาะสมของครูพระสอนศีลธรรมแต่ละรุ่น
๓. การจัดตารางสอนของสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับเนื้อหาของวิชาศีลธรรม
๔. ขาดแคลนอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการจัดกิจกรรมอบรมให้กับครูพระเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของครูพระเองและติดตามประเมินผลการดำเนินการสอนของแต่ละท่านว่ามีปัญหาอะไรบ้างที่พบเจอการกำหนดแบบแผนการสอนของวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อให้พระนิสิตได้นำไปปฏิบัติให้เหมือนกันการประสานสถานศึกษา โดยการให้พระนิสิตประสานก่อนเปิดเรียนเพื่อเป็นการวางแผนการสอนร่วมกับสถานศึกษาจะทำให้พระนิสิตได้วางแผนการสอนได้อย่างถูกต้อง ควรมีการก่อดึงกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพของครูพระ

แนวทางการแก้ไข

มีการจัดหลักสูตรและจัดทำเอกสารการสอนของครูพระให้ชัดเจนสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน จัดประชุมครูพระให้บ่อยครั้งเพื่อเป็นการติดตามประเมินผลภาพรวมจัดอบรมเพื่อให้ครูพระได้พัฒนาทักษะกระบวนการสอนให้ทันสมัยขึ้นฝึกฝนพัฒนาจิตใจของนิสิตให้มีความเป็นครูมากขึ้น การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูพระให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

สรุป

จากการถอดบทเรียนด้านปัญหาและการจัดการเรียนสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยมีนิสิตทั้งหมด ๖๐ รูป พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดการอบรมเรื่องการทำแผนการสอน จำนวน ๕๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๐ การเดินทางไปสถานศึกษาลำบาก จำนวน ๕๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๖ เวลาในการเรียนที่อ่านหนังสือไม่ออกจำนวน ๔๓ รูปคิดเป็นร้อยละได้ ๗๑.๖๖ โรงเรียนขาดการให้ความสำคัญของวิชาพระพุทธศาสนา ๓๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ ครูพระบางรูปขาดจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ของครู จำนวน ๒๘ รูป คิดเป็นร้อยละได้ ๔๖.๖๖ ขาดการพัฒนาตัวเองและทักษะการนำสื่อการสอนมาประยุกต์ใช้ จำนวน ๒๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๓ การปฏิบัติตนไม่เหมาะสมของครูพระ ๒๔ รูปคิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ ขาดการกำหนดหลักสูตรของครูพระสอนศีลธรรม จำนวน ๑๘ รูปคิดเป็นร้อยละได้ ๓๐.๐๐ นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน จำนวน ๑๘ รูปคิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๐ ครูพระในปัจจุบันไม่ได้รับการยอมรับจากบุคลากร จำนวน ๑๗ รูปคิดเป็นร้อยละได้ ๒๘.๓๓ การสื่อสารกับผู้เรียนเพราะผู้เรียนมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ จำนวน ๑๓ รูปคิดเป็นร้อยละได้ ๒๑.๖๖ ปัญหานิตยภัตที่ไม่เท่าเทียมกับครูคฤหัสถ์จำนวน ๔ รูปคิดเป็นร้อยละได้ ๖.๖๖ บุคลากรครูพระไม่มีคุณภาพในการสอนจำนวน ๔ รูป คิดเป็นร้อยละได้ ๖.๖๖ นักเรียนไม่สนใจการเรียนแต่ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีมากจึงทำให้เทคโนโลยีมาบั่นทอนการเรียนของนักเรียน จำนวน ๓ รูปคิดเป็นร้อยละได้ ๕.๐๐ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนขาดแคลนจำนวน ๒ รูปคิดเป็นร้อยละได้ ๓.๓๓ การรับรองสถานะของครูพระในสถานศึกษา จำนวน ๒ รูป คิดเป็นร้อยละได้ ๓.๓๓ นักเรียนขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองจำนวน ๒ รูปคิดเป็นร้อยละ ๓.๓๓

กลุ่มที่ ๓

บทบาทพุทธศาสนบ้นทิตกับการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรม-บาลี-สายสามัญ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระนิสิตที่ได้ศึกษาในระดับพุทธศาสนบ้นทิตแล้วย่อมสามารถนำความรู้ความสามารถจากที่ได้เล่าเรียนในภาคทฤษฎีนำมาใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กับนักเรียนด้วยวิธีการสอนทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ภาษาบาลี และสายสามัญ เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจตามเนื้อหาที่พระนิสิตได้สอนตามแผนการสอนที่เหมาะสมของสถาบันการศึกษานั้น ๆ

แนวทางระดมความคิด

- โรงเรียนควรจัดแผนการสอนให้กับพระนิสิตที่ได้เข้าไปทำการสอนนักเรียนเพราะนิสิตบางรูปยังไม่มีความสามารถในด้านการทำแผนการสอนที่ถูกต้อง
- ก่อนไปสอนควรมีการจัดนิเทศเกี่ยวกับงานวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนก่อน เพื่อความเข้าใจและสอนได้ดีขึ้น ตามหลักสูตรนั้น ๆ
- ควรมีสื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน

ปัญหาอุปสรรค/แนวทางในการแก้ไข

- นักเรียนในโรงเรียนไม่ค่อยเชื่อฟัง เพราะเห็นว่าเป็นแค่คนนิสิต
- นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากันจึงทำให้พระนิสิตต้องหาวิธีการปรับให้เกิดความรู้ความเข้าใจให้ตรงกันตามรายวิชาที่สอน

สรุป

ควรมีการปรับปรุงวิธีการสอน สื่อประกอบการสอนต่าง ๆ รวมถึงบุคลากรที่มีคุณภาพและมีความรู้ความสามารถตรงกับวิชาที่สอนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและการทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันโดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เช่นหลักคำสอน การปฏิบัติเจริญสติภาวนา เป็นต้น และนิสิตผู้สอนควรได้เรียนรู้ด้านการทำแผนการสอนและงานวิชาการต่าง ๆ

กลุ่มที่ ๔

บทบาทพุทธศาสตร์บัณฑิตกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพระสงฆ์ที่ต้องดำรงไว้ซึ่งหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา การได้ศึกษาเล่าเรียนในหลักธรรมคำสอนและความรู้ทั่วไปในรายวิชาต่าง ๆ ในขณะที่เรียนภาคทฤษฎีเป็นระยะเวลา ๔ ปีนั้นถือว่าเป็นการศึกษาอย่างถ่องแท้และต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นให้มากที่สุดจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนได้อยู่ถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นพระบัณฑิตพุทธศาสตร์บัณฑิตจึงต้องมีบทบาทในการนำความรู้ความสามารถมาเผยแผ่ให้กับประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี

แนวทางระดมความคิด

- พระนิสิตทุกรูปเล่าประสบการณ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดของพระนิสิต
- พระนิสิตสอบถามแนวคิด หาวิธีปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความเหมาะสม
- พระนิสิตช่วยกันสรุปแนวความคิดทั้งหมดเพื่อใช้เป็นองค์ความรู้ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้อภิปรายกันมา

ปัญหาอุปสรรค/แนวทางในการแก้ไข

- การมองพระสงฆ์ในแง่ลบของประชาชนด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำให้เกิดความเสื่อมเสียของพระสงฆ์ทั่วไป
- การทำลายความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์บางกลุ่มที่ปฏิบัติตนไม่อยู่ในสมณะเพศ
- พระสงฆ์บางกลุ่มไม่เผยแผ่หลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องใช้ไสยศาสตร์มามอบมาประชาชนเพื่อหวังผลลาภสักการะ

สรุป

การเผยแผ่หลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนานั้นนอกจากเป็นการช่วยเหลือประชาชนทั่วไปแล้วยังเป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาของเราให้คงอยู่ตลอดไปเพราะตราบใดที่พุทธบริษัท ๔ ยังดำรงอยู่พระพุทธศาสนาก็ยังเป็นหลักที่มนุษย์โดยทั่วไปแล้วพึงยึดเหนี่ยวเป็นหลักและแนวทางการดำเนินชีวิตต่อไป

กลุ่มที่ ๕

เรื่อง บทบาทพุทธศาสนตรบัณฑิตกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาบนพื้นที่สูง

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

พื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยแถบตะวันตกเป็นเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ และภาคเหนือฝั่งตะวันออกติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภูมิประเทศเป็นภูเขาซับซ้อนมีความอุดมสมบูรณ์ มีกลุ่มชาติพันธุ์หลายชนเผ่าที่ตั้งถิ่นอยู่บนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน ลำพูน เชียงราย แพร่ น่าน ตาก และพะเยา กลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่า ประกอบด้วยชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เย้า มูเซอ ลีซอ ม้ง อาข่า ไทยใหญ่ ผีตองเหลือง ลีวะและไทลื้อ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่ละชนเผ่ามีความเชื่อ ประเพณี ภาษา การแต่งกาย เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งมีชาวเขาส่วนหนึ่งที่ไม่มีสัญชาติ ซึ่งเป็นปัญหาในการพัฒนาที่อยู่ตามตะเข็บชายแดนของประเทศ

รัฐบาลหลายรัฐบาลได้ความพยายามแก้ไขปัญหาชุมชนบนพื้นที่สูง และพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมาย หลายด้าน แม้จะผลมีดีด้านความเป็นอยู่ ได้รับความสะดวกสบายจากการบริการขั้นพื้นฐานจากรัฐบาลมากขึ้น เช่น การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอนามัย และสาธารณสุข การสาธารณสุขโรคพื้นฐาน ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น ขณะเดียวกันก็เป็นปัญญากับชุมชนบนพื้นที่สูงที่ต้องปรับตัวให้เข้าการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีการแข่งขัน จึงพบว่าชาวเขาวัยรุ่นจำนวนมากได้กลายเป็นแรงงานอพยพเข้าเมือง เพื่อหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว ปัญหาที่ตามมาคือการทำลายวัฒนธรรมประเพณี ยาเสพติด โรคเอดส์ อาชญากรรม ปัญหาความเสื่อมโทรมด้านจิตใจ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับวิทยาเขตเชียงใหม่ ได้จัดโครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา โดยส่งนิสิตที่สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่ ๔ ออกไปปฏิบัติศาสนกิจ และส่งพุทธศาสนธรมบัณฑิตออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาบนพื้นที่สูง เพื่อพัฒนาพื้นที่สูงในเขตทุรกันดาร โดยเน้นการทำงานอย่างต่อเนื่องและมั่นคง เพื่อปลูกจิตสำนึกความเป็นไทยให้แก่ชุมชนบนพื้นที่สูง สร้างความเป็นปึกแผ่นความสามัคคีที่เกิดขึ้นในชุมชนการทำงานแบบเชิงรุกมากกว่าเชิงรับกับกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง

ปัจจุบันโครงการตั้งเป้าหมายไว้ที่ ๓๕ หมู่บ้าน ประชากรชาวเขา จำนวน ๑๗,๕๐๐ คน ประกอบด้วยเผ่ากะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ ม้ง เย้า อาข่า ขมุ ลัวะ และไทยลื้อ ในเขตพื้นที่ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง

ลักษณะการปฏิบัติศาสนกิจของพุทธศาสนธรมบัณฑิตกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาบนพื้นที่สูง

๑. สอนหนังสือในโรงเรียน
๒. งานบวชป่าต้นน้ำ
๓. ธรรมะสัญจร
๔. ทำวัตร - สวดมนต์สัญจร
๕. เยี่ยมเยียนชาวบ้าน
๖. ส่งเสริมสมุนไพรในชุมชน
๗. จัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา/ชาติ
๘. จัดอบรมค่ายพุทธบุตร
๙. สงเคราะห์ชุมชน
๑๐. สอนภาษาไทยให้กับผู้ที่ไม่รู้ภาษาไทย
๑๑. ตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์
๑๒. สร้างศาสนสถานในอาศรม
๑๓. ส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมชนเผ่า
๑๔. ส่งเสริมการศึกษาของเยาวชน

๑๕. จัดตั้งและอบรมแกนนำชาวพุทธและเยาวชน
๑๖. จัดงานแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
๑๗. รณรงค์ ถอด ละ เลิก อบายมุข
๑๘. ประสานงานองค์กรภาคี

ปัญหาและอุปสรรค

๑. การเดินทาง คมนาคมยากลำบาก
๒. การสื่อสาร(ภาษา)
๓. บางพื้นที่ไม่มีไฟฟ้าไม่มีคลื่นโทรศัพท์
๔. ความแตกต่างทางความเชื่อของชุมชน
๕. ขาดงบประมาณในการเผยแพร่
๖. ขาดงบประมาณในการซ่อมแซมและพัฒนาอาคาร
๗. ปัญหาการเมืองท้องถิ่น และยาเสพติดในท้องถิ่น
๘. ปัญหาการแย่งชิงศาสนิก
๙. ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
๑๐. ขาดแคลนเครื่องอุปโภค บริโภค และ ปัจจัย ๔

ข้อเสนอแนะ

๑. ผู้บริหารควรออกเยี่ยมนิสิตผู้ที่ปฏิบัติศาสนกิจอยู่บนพื้นที่สูง
๒. ควรจัดหางบประมาณสนับสนุน เช่น ค่าตอบแทน, สวัสดิการ, ค่าพัฒนาอาคาร
๓. ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการทำงานและทัศนศึกษาเสริมประสบการณ์
๔. ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาที่สูงขึ้น

สรุปผลการสัมมนานิสิตปฏิบัติศาสนกิจ
ประจำภาคกลาง-ภาคใต้

ณ หอประชุม มวก.๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตาราง

เรื่อง	จำนวนนิสิตเข้า
กลุ่มที่ ๑ บทบาทพุทธศาสตร์บัณฑิตกับการสนองงานกิจการคณะสงฆ์	๒๓๐
กลุ่มที่ ๒ บทบาทพุทธศาสตร์บัณฑิตกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน	๒๘๐
กลุ่มที่ ๓ บทบาทพุทธศาสตร์บัณฑิตกับการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี-สายสามัญ	๑๖๐
กลุ่มที่ ๔ บทบาทพุทธศาสตร์บัณฑิตกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๙๐
กลุ่มที่ ๕ บทบาทพุทธศาสตร์บัณฑิตกับการเสริมสร้างสันติสุขในภาคใต้	๖
รวมทั้งสิ้น	๗๖๖

กลุ่มที่ ๑

บทบาทพุทธศาสนบัณฑิตกับการสนองงานกิจการคณะสงฆ์

ความเป็นมาและความสำคัญ

การสนองงานกิจการคณะสงฆ์ เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ ถือเป็นความรับผิดชอบทั้งทางตรงและทางอ้อม เราในฐานะพุทธศาสนบัณฑิต จะมีบทบาทต่อการสนองงานกิจการคณะสงฆ์อย่างไร ซึ่งท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมาจารย์ได้ให้แนวทางไว้ พอสรุปปัญหาและอุปสรรคได้ ๔ ประเด็น ประเด็นแรกคือ ในเรื่องคุณภาพ ต้องมีความรอบรู้ในหลายๆด้าน ประเด็นที่สอง ในเรื่องประสิทธิภาพ ต้องมีความสามารถ และการถ่ายทอดที่ดี ให้เกิดความเข้าใจ ประเด็นที่สาม ในเรื่องคุณธรรม ต้องเป็นคนดีให้คนนับถือ ประเด็นที่สี่ ในเรื่องการนำสังคม ต้องเป็นผู้นำในการให้ประโยชน์แก่สังคม สรุปคือถ้าพุทธศาสนบัณฑิต นำองค์ประกอบทั้ง ๔ มาบูรณาการกับกิจการคณะสงฆ์ ปัญหาและอุปสรรคย่อมได้รับการแก้ไข

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการสนองงานกิจการคณะสงฆ์
๒. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารกิจการคณะสงฆ์
๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการสนองงานกิจการคณะสงฆ์

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคการสนองงานกิจการคณะสงฆ์
๒. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะในการบริหารกิจการคณะสงฆ์
๓. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการสนองงานกิจการคณะสงฆ์

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคเรื่องการปกครอง

๑. ผู้นำขาดคุณภาพ
๒. ผู้นำขาดประสิทธิภาพ

๓. ผู้นำชาติคุณธรรม
๔. ชาติความเป็นผู้นำสังคม

ปัญหาและอุปสรรคเรื่องสาธารณูปการ

๑. ชาติความรู้ในเรื่องการวางผังวัด
๒. ชาติรูปลักษณ์และศิลปะในการก่อสร้าง
๓. ชาติความร่มรื่นและความสงบ
๔. การก่อสร้างงบประมาณบานปลาย

ปัญหาและอุปสรรคเรื่องสาธารณสงเคราะห์

๑. ศาลาบำเพ็ญกุศล
๒. ที่ดินวัด
๓. ความร่วมมือในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

เรื่องการปกครอง

๑. ผู้นำต้องเรียนรู้เพิ่มเติม
๒. ผู้นำต้องมีอิทธิบาท ๔

เรื่องสาธารณูปการ

๑. จัดทำเป็นเอกสารรูปเล่มในเรื่องของผังวัด
๒. หาผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาเฉพาะทางเรื่องงานศิลปะ
๓. จัดสถานที่พักผ่อนและสวนหย่อม เพิ่มต้นไม้ให้ดูสวยงาม
๔. ผู้นำต้องรู้จักทำบุญชิงบตุล

เรื่องสาธารณสงเคราะห์

๑. ออกกฎระเบียบที่แน่นอนและยุติธรรม
๒. วัดต้องมีนิติกรประจำวัด
๓. สอนชุมชนให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ

แนวทางแก้ไข

ด้านการปกครอง

๑. ผู้นำต้องมีการเรียนรู้ใฝ่เรียนรู้ในสิ่งใหม่ โดยรู้เท่าทันในวิทยาการใหม่ๆให้ทันต่อโลกปัจจุบัน การวางแผน ที่รอบครอบ พร้อมทั้งต้องมีที่ปรึกษาที่มีความรู้เฉพาะทางนั้นๆ

๒. ผู้นำต้องมีความเอาใจใส่ต่อสิ่งที่ได้รับผิดชอบ สร้างทักษะความชำนาญให้เกิดขึ้นบ่อยๆ ก่อให้เกิดความเก่งและเชี่ยวชาญ

ด้านสาธารณูปการ

๑. การปรับผังวัดให้เกิดความเหมาะสม ต้องค่อยเป็นค่อยไป ส่วนที่จะมีการก่อสร้าง เป็นไป ในอนาคตต้องมีรูปแบบที่ต้องวางแผนไว้แล้วในปัจจุบัน แล้วต้องกำหนดตายตัว หรือ ศึกษาแบบอย่าง วัดที่มีแผนผังที่ดี แล้วเอามาประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับวัดของตน

๒. การรักษาศิลปะแบบวัดวาอารามเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ควรตัดงานศิลปะออกไปจนทำให้เหมือนกับบ้านเรือนของฆราวาส ศิลปะที่ต้องรักษาไว้ ดังเช่น ลายกนก ช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ เป็นต้น

๓. การที่วัดมีความร่มรื่นร่มเย็น เป็นส่วนชักชวนให้ผู้ที่เข้ามาในพื้นที่เกิดความสบายใจ เป็นประการแรก วัดที่มีความร่มรื่นก็ยิ่งต้องมีความเงียบสงบ โดยชักชวนให้ผู้เข้ามารู้จักเรียนรู้ การปฏิบัติกรรมฐาน โดยบุคคลากรภายในวัด

๔. การทำบัญชีรายรับรายจ่าย สามารถเป็นดัชนีชี้วัดงบประมาณในการก่อสร้างได้โดยสามารถ รับรู้ถึงค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างที่ไม่ก่อให้เกิดงบประมาณบานปลาย

ด้านสาธารณสงเคราะห์

๑. ผู้ที่มาใช้บริการในศาสนพิธีต่าง ๆ ที่ศาลาบำเพ็ญกุศล เช่น งานศพงานทำบุญอุทิศให้กับ ผู้ตาย วัดจะต้องมีกฎระเบียบที่เคร่งครัด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดเป็นสำนักงานศาสนสมบัติ จัดเก็บผลประโยชน์ให้กับวัด โดยไม่เหมือนกับฆราวาสที่ทำธุรกิจ แต่มีความยุติธรรมตามกำลังศรัทธา ต้องอนุเคราะห์ผู้ที่ยากจนด้วยความเมตตา จะตั้งเป็นกองทุนช่วยเหลือก็ได้

๒. วัดต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่แน่นอน โดยยึดหลักการจัดเก็บค่าเช่าที่ดิน โดยใช้กฎระเบียบ ของกรมการศาสนาเดิม ซึ่งปัจจุบันขึ้นอยู่กับสำนักงานศาสนสมบัติแห่งชาติ

๓. ปัญหาและอุปสรรคจากเด็ก ๆ รอบๆชุมชนใกล้เคียงที่เข้ามาวิ่งเล่นแล้วก่อให้เกิดปัญหาความเสียหายเกี่ยวกับถาวรวัตถุ เช่น ลายปูนปั้นหักชำรุดเสียหาย บานกระจกแตก เป็นต้นการสอนเด็ก ๆ ในชุมชนให้รู้จักบาปบุญคุณและโทษ เป็นการสร้างพื้นฐานทางจิตใจให้รู้จักรับผิดชอบชั่วดีเป็นการแก้ปัญหาแบบยั่งยืน

สรุป

ถ้าพุทธศาสตร์บัณฑิต นำองค์ประกอบทั้ง ๔ คือ ในเรื่องคุณภาพ ต้องมีความรอบรู้ในหลายด้าน ประเด็นที่สอง ในเรื่องประสิทธิภาพ ต้องมีความสามารถ และการถ่ายทอดที่ดี ให้เกิดความเข้าใจ ประเด็นที่สาม ในเรื่องคุณธรรม ต้องเป็นคนดี ให้คนนับถือ ประเด็นที่สี่ ในเรื่องการนำสังคม ต้องเป็นผู้นำในการให้ประโยชน์แก่สังคม นำมาบูรณาการกับกิจการคณะสงฆ์ ปัญหาและอุปสรรคยอมได้รับการแก้ไข

กลุ่มที่ ๒

บทบาทของพุทธศาสตร์บัณฑิตกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ด้วยสังคมแต่ละประเทศในโลกปัจจุบัน ได้มุ่งแข่งขันพัฒนาการศึกษาเริ่มตั้งแต่ระดับการศึกษา ก่อนเกณฑ์ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยเน้นให้ความรู้ด้านวิชาการ มีการแข่งขันกันสูงเพิ่ม นอกจากนี้แข่งขันกันพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และเศรษฐกิจ สร้างความเจริญรุ่งเรืองในด้านวัตถุได้อย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่ความเจริญรุ่งเรืองด้านวัตถุมีผลกระทบทางด้านจิตใจของ มีค่านิยมเป็นไปตามสังคม จนลืมนึกว่าเรื่องคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นหลักธรรมขั้นพื้นฐานที่นำประชาชนของประเทศชาติมีความเข้าใจต่อกัน และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ปัจจุบัน ประเทศไทยได้พัฒนาด้านการศึกษา เทคโนโลยี และเศรษฐกิจอยู่ในแนวหน้าในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรียกว่าเป็นศูนย์กลางของกลุ่มประชาคมอาเซียนก็ว่าได้ แต่ประเทศไทยก็ยังมีปัญหาสังคมที่ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนอันเป็นอนาคตของประเทศชาติ กำลังประสบปัญหาสังคมคุกคามเด็กเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ขาดระเบียบวินัย ละทิ้งค่านิยมความเป็นไทย และขาดคุณธรรม เป็นปัญหาสังคมที่ควรแก้ไข

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาหนึ่งที่มึนโยบายให้นิสิตที่สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่ ๔ แล้ว ออกปฏิบัติศาสนกิจเวลา ๑ ปี เพื่อสนองนโยบาย นิสิตเหล่านี้เป็นพระกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งที่จะออกไปปฏิบัติศาสนกิจในเพศบรรพชิตด้วยการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมตามสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมในด้านจิตใจ ช่วยแก้ปัญหาสังคม และพัฒนาการศึกษาให้แก่สังคมประเทศชาติ

ระหว่างที่ปฏิบัติศาสนกิจนั้น มหาวิทยาลัยจัดให้มีการประชุมสัมมนานิสิตปฏิบัติศาสนกิจ ๔ ภาค โดยภาคกลางจัดประชุมสัมมนา ระหว่างวันที่ ๒๘-๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ แบ่งการประชุมกลุ่มเป็น ๕ กลุ่ม โดยกลุ่มที่ ๒ เรื่อง บทบาทพุทธศาสนตรบัณฑิตกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน เป็นหนึ่งในห้ากลุ่มดังกล่าว ได้กำหนดให้นิสิตปฏิบัติศาสนกิจในเขตพื้นที่ภาคกลางและภาคใต้ ที่ปฏิบัติศาสนกิจด้วยการสอนศีลธรรมในโรงเรียนเข้าร่วมประชุมกลุ่ม มีจำนวน ๒๘๐ รูป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้พุทธศาสนตรบัณฑิตเข้าใจบทบาทการสอนศีลธรรมในโรงเรียน
๒. เพื่อทราบปัญหาการสอนศีลธรรมศีลธรรมในโรงเรียน และหาแนวทางแก้ไข

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. นักเรียนมีจิตสำนึกความเป็นชาติไทย
๒. นักเรียนได้เรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
๓. นักเรียนนำหลักธรรมไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง
๔. นักเรียนเกิดศรัทธาและให้เป็นศาสนทายาทสืบทอดพระพุทธศาสนา
๕. ชุมชน บ้าน วัด และโรงเรียน เป็นจุดศูนย์กลางที่รวมจิตใจ

ปัญหาและอุปสรรค

๑. ประสบการณ์การสอน ความรู้ความเข้าใจการสอนวิชาที่ตนเองไปสอน ของนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ
๒. การเตรียมแผนการเรียนการสอนของนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ

๓. การปฏิบัติตนให้เหมาะสมของนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ
๔. สื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

๑. คณะสงฆ์ควรให้การสนับสนุนการเรียนการสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพิ่มมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
๒. ควรมีผู้ประสานงานของโรงเรียนกับนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ อำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม
๓. ควรจัดฝึกอบรมกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นเทคนิค วิธีการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถให้ความรู้และหลักการ เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์การสอนให้ทันสมัยและให้เพียงพอ
๔. ควรมีงบประมาณในการทำงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอน ให้ดียิ่งขึ้น

สรุป

ผลจากการประชุมสัมมนากลุ่มที่ ๒ เรื่อง บทบาทของพุทธศาสนากับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน เมื่อสิ้นสุดเสร็จสิ้นแล้ว ควรนำผลการบันทึกมาประมวลผลวิเคราะห์

ผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มนิสิตปฏิบัติศาสนกิจสอนศีลธรรมในโรงเรียน มีผลกระทบอย่างไร จำนวนเท่าใด ค่าสถิติเป็นอย่างไร

ปัญหาที่พบจากกลุ่มนิสิตปฏิบัติศาสนกิจสอนศีลธรรมในโรงเรียน มีประเด็นอะไรบ้าง จัดลำดับความสำคัญอย่างไร

แนวทางแก้ไขให้ดีจะนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนสำหรับนิสิตปฏิบัติศาสนกิจรุ่นต่อไป มีจุดเด่นนำไปเป็นต้นแบบ และจุดอ่อนนำไปปรับปรุงแก้ไข

กลุ่มนิสิตปฏิบัติศาสนกิจสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้รายวิชาตามหลักสูตรสถานศึกษา ในฐานะครูปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน และควรจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดกิจกรรมทั้งโรงเรียนตามต้องการของโรงเรียน

กลุ่มที่ ๓

บทบาทพุทธศาสนบัตถิตกับการสอนโรงเรียนพระปริยัตถธรรม-บาลี-สายสามัญญ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัตถธรรม-บาลี-สายสามัญญมีปัญหาที่หลากหลายซึ่งส่งผลให้โรงเรียนพระปริยัตถธรรม-บาลี-สายสามัญญบางแห่งที่ประสบปัญหาถึงขั้นต้องยุบตัวลง ทำให้สถาบันการศึกษาทางพระพุทธศาสนาที่มีจำนวนน้อยลงไปเรื่อยๆ และส่งผลให้พัฒนาการด้านการศึกษาของพระพุทธศาสนามีแนวโน้มว่าจะลดลงไปอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น กลุ่มที่ ๓ (บทบาทพุทธศาสนบัตถิตกับการสอนโรงเรียนพระปริยัตถธรรม-บาลี-สายสามัญญ) ที่ได้ดำเนินการปฏิบัติศาสนกิจโดยทำหน้าที่ในการสอนโรงเรียนพระปริยัตถธรรม-บาลี-สายสามัญญได้ประสบปัญหาต่างๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการเรียนการสอนพระปริยัตถธรรม-บาลี-สายสามัญญ จึงได้ทำการรวบรวมปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัตถธรรม-บาลี-สายสามัญญและทำการวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ได้รับประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุดเพื่อการดำรงไว้ซึ่งการเรียนการสอนพระปริยัตถธรรม-บาลี-สายสามัญญให้คงอยู่คู่พระพุทธศาสนาสืบต่อไป

วัตถุประสงค์

- เพื่อรวบรวมปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนพระปริยัตถธรรม-บาลี-สายสามัญญ ที่พระนิสิตกำลังปฏิบัติศาสนกิจ
- เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาต่างๆ ที่พระนิสิตผู้ปฏิบัติศาสนกิจได้ประสบในการปฏิบัติ
- เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างถูกวิธีและยั่งยืน

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ได้ทราบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนพระปริยัตถธรรม-บาลี-สายสามัญญ ที่พระนิสิตกำลังปฏิบัติศาสนกิจ

- ได้ทราบสาเหตุของปัญหาต่างๆที่พระนิสิตผู้ปฏิบัติศาสนกิจได้ประสบ
- ได้ทราบแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างถูกวิธีและยั่งยืน

ปัญหาและอุปสรรค

๑. ทุณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนและในการบริหารงานด้านการเรียนการสอนไม่เพียงพอ อาทิ ค่าพาหนะในการรับส่งนักเรียน-ครู ที่อยู่ต่างวัด เงินเดือนครูสอนเพื่อนเป็นการตอบแทน ทุณการศึกษาเพื่อเป็นกำลังใจแก่นักเรียนที่สอบผ่าน
๒. นักเรียน-ครูมีจำนวนน้อยซึ่งเป็นผลมาจากการบรรพชาอุปสมบทเพื่อการศึกษาที่มีจำนวนลดลง
๓. การขอความอนุเคราะห์จากองค์กรต่างๆหรือคณะชั้นปกครองคณะสงฆ์มีน้อย
๔. การวางแผนการดำเนินงานการเรียนการสอนที่ขาดเสถียรภาพและประสิทธิภาพ
๕. ไม่มีการผลิตบุคคลากรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถเพื่อดำเนินงานสานต่อการบริหารงานที่ดียิ่งขึ้น
๖. แหล่งการศึกษาสำหรับรองรับผู้เรียนเมื่อผู้เรียนต้องการเรียนสายอื่นที่ไม่ใช่พระปริยัติธรรม-บาลี

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการจัดหาทุนและบริหารทุนอย่างถูกวิธีและได้ประสิทธิผลอย่างสูงสุด
๒. ควรมีการเพิ่มจำนวนของนักเรียนและครูให้มีจำนวนที่มากขึ้น
๓. ควรมีการขอความอนุเคราะห์จากองค์กรต่างๆหรือคณะชั้นปกครองคณะสงฆ์ในการจัดหาทุนและการบริหารงานในโรงเรียน
๔. ควรมีการวางแผนการดำเนินงานในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ
๕. ต้องมีการผลิตบุคคลากรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถเพื่อดำเนินงานสานต่อการบริหารงานการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
๖. ควรมีแหล่งการศึกษาสำหรับรองรับผู้เรียนเมื่อผู้เรียนต้องการศึกษาสายอื่นที่ไม่ใช่พระปริยัติธรรม-บาลี

แนวทางแก้ไข

๑. การจัดหาทุนเพื่อใช้ในการบริหารและดำเนินการเรียนการสอนนั้นสามารถทำได้โดยการขอความร่วมมือจากองค์กรต่างๆในท้องถิ่นและเจ้าคณะปกครองในท้องถิ่นนั้นเพื่อดำเนินการจัดหาทุน เช่น การเขียนโครงการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรม-บาลี-สายสามัญและนำโครงการเสนอต่อองค์กรในท้องถิ่นและเจ้าคณะปกครองท้องถิ่นนั้นเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการระดมทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทอดผ้าป่าการศึกษาพระปริยัติธรรม-บาลี-สายสามัญ เพื่อสมทบทุนการศึกษา

ทุนการศึกษาที่มีการจัดหามาได้นั้นควรมีการบริหารอย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์ทางการศึกษาอย่างแท้จริงโดยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการบริหารทุน

๒. จำนวนของนักเรียนและครูสอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะถ้าไม่มีนักเรียน ไม่มีครูสอนหรือมีจำนวนน้อย การเรียนการสอนอาจจะต้องยุติลง ดังนั้น จะทำอย่างไรนักเรียนและครูจะมีจำนวนมากขึ้น การแก้ปัญหาดังกล่าวนี้สามารถกระทำได้ด้วย

๒.๑ สรรหานักเรียน โดยการจัดให้มีโครงการบรรพชาอุปสมบทในภาคฤดูร้อนและจะต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้บรรพชาอุปสมบทที่มีความสนใจในการศึกษาพระปริยัติธรรม-บาลี-สายสามัญ ให้ได้มากที่สุดเพื่อเพิ่มจำนวนนักเรียนให้มากที่สุด

๒.๒ การสรรหาครูสอนในกรณีที่มีครูไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและชั้นเรียน โดยการขอความอนุเคราะห์จากเจ้าคณะปกครองเพื่อทำการจัดครูสอนจากที่อื่นมาทำการสอน

๓. การวางแผนการดำเนินการเรียนการสอนควรมีแผนในการสอบแยกห้องในระดับการเรียนเดียวกันเพื่อแยกนักเรียนออกตามระดับความรู้ความเข้าใจของนักเรียน การประเมินผู้เรียน ผู้เรียนควรได้รับการประเมินจากผู้สอนทั้งทางด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ และความรู้ความเข้าใจในการเรียน หนึ่งต้องมีฝ่ายปกครองผู้เรียนเพื่อควบคุมผู้เรียนให้เอาใจใส่ในการเรียนอยู่เสมอ

๔. การผลิตบุคคลากรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถเพื่อดำเนินงานสานต่อการบริหารงาน การเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นนั้น เมื่อผู้เรียนสามารถสอบได้ในระดับที่สูงขึ้นจนเกินกว่ากำลังของผู้สอน จะสามารถสอนได้ควรที่จะส่งผู้เรียนเข้าสู่สำนักเรียนที่มีมาตรฐานการเรียนการสอนในระดับสูงกว่า สำนักเรียนเดิมเพื่อการพัฒนาตนเองของผู้เรียนในระดับที่สูงขึ้น

๕. ให้ออกาสผู้เรียนพระปริยัติธรรม-บาลีได้ศึกษาเพิ่มเติมในสายสามัญ เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้อให้แก่ผู้เรียนเมื่อต้องการศึกษาในสายอื่นที่ไม่ใช่พระปริยัติธรรม-บาลี

สรุป

การแก้ไขปัญหาต่างที่เกิดขึ้นเมื่อมีการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม-บาลี-สายสามัญ จะต้องดำเนินการโดย

๑. รู้ปัญหา
๒. รู้สาเหตุของปัญหา
๓. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
๔. หาหนทางในการแก้ปัญหา
๕. ดำเนินการแก้ปัญหาอย่างละเอียดรอบคอบ

กลุ่มที่ ๔

บทบาทพุทธศาสนบัตถิตกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนามีการเผยแผ่มาตั้งแต่สมัยครั้งพุทธกาลตามพุทธประสงค์ของพระพุทธเจ้า โดยวิธีการและกระบวนการในการเผยแผ่มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย ซึ่งถือว่าการเผยแผ่เป็นการชี้แนะแนวทางในการหลุดพ้นหรือยังจิตให้เข้าถึงรัตนตรัยแก่พุทธบริษัท

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นผลิตบัณฑิต ให้มีความรู้ ความสามารถ ในงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และสามารถนำหลักพุทธธรรม ไปประยุกต์กับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อยกระดับจิตใจของประชาชนให้สูงขึ้นอันนำไปสู่การพัฒนาชุมชน และสังคมที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ประชาชนรู้จักพระพุทธศาสนาตามวัยของตน
- เพื่อปลูกฝังศีลธรรมและวัฒนธรรมให้แก่ประชาชน
- เพื่อให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา
- เพื่อให้ประชาชนจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- เพื่อความมั่นคงและก้าวหน้าของพระพุทธศาสนา

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ประชาชนได้รับการปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรมและ รู้จักพระพุทธศาสนาได้อย่างลึกซึ้ง
- ประชาชนดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาอย่างมีสติ
- ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- เกิดความมั่นคงและก้าวหน้าของพระพุทธศาสนา

ปัญหาและอุปสรรค

- ผู้เผยแพร่ขาดองค์ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมอย่างถ่องแท้
- ผู้ฟังขาดความศรัทธา
- รูปแบบการเผยแพร่หลักธรรมมีความซับซ้อน ไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย
- ความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมาย (เพศ อายุ ระดับการศึกษา)
- ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ - แนวทางการแก้ไข

- ผู้เผยแพร่ต้องศึกษาและทำความเข้าใจในหลักธรรมให้อย่างลึกซึ้งถึงแก่นแท้ก่อนนำไปเผยแพร่
- สร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับผู้ฟัง โดยเริ่มจากตัวของผู้เผยแพร่เป็นเบื้องต้น เช่น คลิปภาพ การเสียดสี เป็นต้น
- สร้างรูปแบบการเผยแพร่หลักธรรมที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย
- สร้างความเข้าใจและประสานงานในการเผยแพร่ให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอ

สรุป

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาตั้งแต่พุทธกาลจนถึงปัจจุบันมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของกาลสมัย ซึ่งในปัจจุบันมีการเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ ทำให้เพิ่มความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามการเผยแพร่ในปัจจุบันก็ยังประสบปัญหาสำคัญ ๒ ด้าน คือ

๑. ด้านผู้เผยแพร่ ขาดองค์ความรู้ในหลักธรรม รูปแบบการเผยแพร่ที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนในทุกกลุ่มเป้าหมายตลอดถึงการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับตัวของผู้เผยแพร่
๒. ด้านผู้ฟัง หรือกลุ่มเป้าหมาย มีภูมิธรรมที่ต่างกัน ทำให้การเข้าใจหลักธรรมต่างกัน

ดังนั้น การเผยแพร่ในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องพัฒนาที่ผู้เผยแพร่ให้พร้อมก่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านองค์ความรู้ บุคลิกภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จ ความเข้าใจ ของผู้ฟังให้เกิดขึ้นกับผู้เผยแพร่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่สุดสุด ดังคำที่ว่า “จะพัฒนาประเทศ ต้องเริ่มจากประชาชน จะพัฒนาคนต้องเริ่มจากจิตใจ จะพัฒนาอะไรอะไร ต้องเริ่มจากตนเอง”

กลุ่มที่ ๕

บทบาทพุทธศาสนตรบัณฑิตกับการเสริมสร้างสันติสุขในภาคใต้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากปัญหาความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เกิดขึ้นจากกลุ่มผู้ไม่หวังดีในการก่อเหตุสร้างสถานการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้น อันเป็นเหตุนำมาซึ่งความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ รวมไปถึงถึงหน่วยงานและองค์กรของรัฐที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้น และนอกจากกลุ่มผู้ไม่หวังดีแล้วยังมีสาเหตุอื่นที่มีส่วน ในการสร้างสถานการณ์ อาทิเช่น ปัญหาทางด้านสังคม การเมือง และยาเสพติด โดยที่ปัญหาดังกล่าวมีความซับซ้อนและหลากหลาย ดังนั้นการเข้ามามีบทบาทของพุทธศาสนตรบัณฑิตจึงมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้น แต่ก็เพียงส่วนหนึ่งหรือเปรียบเสมือนฟันเฟืองตัวหนึ่งที่ช่วยให้ระบบในการแก้ไขปัญหาหมุนไปได้อย่างเป็นระบบ เพราะหากจะกล่าวไปแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ก็ได้มีหลายหน่วยงานหลายองค์กรได้ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาอย่างเต็มที่ รวมไปถึงการช่วยเหลือเยียวยาให้กับเหยื่อผู้ที่ได้รับผลกระทบ ส่วนบทบาทหลักในการทำหน้าที่ของนิสิตปฏิบัติศาสนกิจในพื้นที่ คือการเข้าไปอบรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมให้แก่เยาวชนตามสถานศึกษาต่างๆ ในพื้นที่และได้นำหลักธรรมคำสอนมาเผยแพร่ให้กับพุทธศาสนิกชน เพื่อจะได้มีคุณธรรมและกำลังใจในการดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างศาสนาใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
๒. เพื่อทำให้เกิดความรักความสามัคคีแก่ประชาชนในพื้นที่
๓. เพื่อไม่ให้เกิดความรุนแรงในพื้นที่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
๔. เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดแก่ประชาชนในพื้นที่

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. เกิดความสามัคคีในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้กันมากขึ้น
๒. มีความอยู่ร่วมกันในสังคมที่ทำให้เกิดความสุข
๓. ส่งเสริมการเป็นผู้นำ และผู้มีส่วนแนวทางการความคิดอย่างสันติสุขในพื้นที่
๔. เผยแพร่ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในความเข้าใจและสนับสนุนการพัฒนาพร้อมทั้งการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับบัณฑิตผู้ปฏิบัติงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาสามารถที่จะพอสรุปได้ดังนี้

๑. **ขาดความร่วมมือของผู้บริหารระดับสูง** องค์กรต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชนที่มีผู้บริหารระดับสูงเป็นคนนับถือศาสนาอื่นที่ไม่ใช่พุทธศาสนา จึงเป็นการยากที่บุคคลเหล่านี้จะให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา อย่างเช่น เมื่อมีการสอบธรรมสนามหลวงแผนกนักธรรมศึกษาชั้น ผู้บริหารที่นับถือศาสนาอิสลามก็จะจัดกิจกรรมขึ้นให้ตรงกับวันที่มีการเปิดสอบธรรมสนามหลวง และบังคับให้เด็กไทยพุทธได้ร่วมทำกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ถ้าเด็กไทยพุทธไม่ทำกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ก็จะตัดเกรด หรือไม่ให้เกรด ทำให้เด็กไทยพุทธเราไม่กล้าที่จะมาสอบนักธรรมศึกษาเป็นต้น

๒. **ปัญหาเรื่องการเดินทาง** ในการเดินทางไปสอนคุณธรรมจริยธรรมตามโรงเรียนหรือนอกสถานที่ ต้องอาศัยรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ จึงเป็นปัญหาของพระนิสิตผู้ปฏิบัติงานเกือบทุกรูปที่ต้องจัดหาเอง และในบางครั้งการเดินทางยังไม่ปลอดภัยต่อชีวิตของพระนิสิตเองอีกด้วย เนื่องจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของพระนิสิตในพื้นที่ดังกล่าวอย่างยิ่ง

๓. **ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อที่ทันสมัย** ในการสอนคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนและพุทธศาสนิกชนนั้น ในบางครั้งก็ต้องอาศัยสื่อที่ทันสมัยเป็นเครื่องมือของการเผยแผ่ แต่พระนิสิตผู้ปฏิบัติงานบางรูปยังไม่สามารถที่จะหาสื่อเหล่านี้มาได้ จึงทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่ได้ผลตามที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากจากปัญหาใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน รัฐบาลจะต้องแก้ไข ปัญหาเรื่องประวัติศาสตร์ของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ความคิดเห็นได้สอดคล้อง และไปในทิศทางเดียวกัน รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาเรื่องยาเสพติดอย่างจริงจังในสถานศึกษาและ โรงเรียนสอนศาสนา โดยการให้ความรู้ความเข้าใจถึงโทษของยาเสพติด รวมไปถึงการอบรมเยาวชน ทุกๆ ศาสนา ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องสรรหาองค์กรที่มีความรู้เรื่องยาเสพติดเข้าไปให้ความรู้ตามชุมชน ตามหมู่บ้าน ของแต่ละพื้นที่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวทางแก้ไข

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นพอจะมีแนวทางแก้ไข ได้ดังนี้

๑. บรรจุหลักสูตรคุณธรรมจริยธรรมเป็นวิชาบังคับในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย
๒. สนับสนุนงบประมาณในการศึกษา เช่น ทุนการศึกษา รวมไปถึงการให้โอกาสในการศึกษา
๓. สร้างความสามัคคีในชุมชน หมู่บ้าน โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ ทางศาสนา เช่น การปฏิบัติธรรม
๔. จัดการพบปะผู้นำทางศาสนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับทราบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข อาทิเช่น การจัดโครงการ ศาสนิกสัมพันธ์ เป็นต้น

สรุป

มีคำกล่าวไว้ว่า ในท่ามกลางพายุ ยังมีความสงบ หมายความว่า ในท่ามกลางสถานการณ์ที่มีความรุนแรง ยังมีวิถีชีวิตที่ดำเนินไปได้อย่างมีความสงบ อันที่จริงแล้ว ความสงบหรือไม่สงบนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจในรูปแบบวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมไปถึงความเชื่อและประวัติศาสตร์ของคนในพื้นที่ ดังนั้น การปลูกฝังอุดมการณ์ทางความคิดให้แก่เยาวชนซึ่งเป็นคนรุ่นหลัง ให้ได้รับความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง โดยในการนี้ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจ จึงได้นำแนวทางตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยมีใจความว่า เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา มาเป็นแนวทางแห่งการปฏิบัติศาสนกิจในพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เข้าถึงหลักการของการสร้างความเข้าใจให้กับเยาวชนตามสถานศึกษาต่างๆ ในพื้นที่ถึงแม้ว่าจะมีพุทธศาสนิกชนในพื้นที่เพียง ๑๐% นิสิตปฏิบัติศาสนกิจได้พยายามเผยแพร่หลักธรรมคำสอนเพื่อให้เกิดความสามัคคีของเหล่าพุทธศาสนิกชน

ร่วมสร้างศาสนิกสัมพันธ์ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือจะเป็นภาคใดก็ตาม สังคมย่อมมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติและศาสนา ความหลากหลายด้านศาสนา ย่อมอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งเป็นธรรมดาสังคมที่มีความหลากหลายมาอยู่ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นไทยพุทธหรือชาวไทยมุสลิม มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน การได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ซึ่งกันและกัน เกิดความเข้าใจกัน ให้เกียรติต่อกัน ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนพิธีของแต่ละศาสนา เพราะว่าทุกศาสนามีจุดหมายเหมือนกัน คือ ให้คนเป็นคนดี เมื่อทุกคนเป็นคนดี ไม่ล่วงละเมิดสิทธิต่อกัน สังคมจะมีแต่ความสงบสุขตลอดไป

คณะกรรมการฝ่ายจัดสัมมนาทางวิชาการ

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	ประธานกรรมการ
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	รองประธานกรรมการ
คณบดีคณะพุทธศาสตร์	รองประธานกรรมการ
คณบดีคณะครุศาสตร์	รองประธานกรรมการ
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์	รองประธานกรรมการ
คณบดีคณะสังคมศาสตร์	รองประธานกรรมการ
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์	รองประธานกรรมการ
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	รองประธานกรรมการ
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต	รองประธานกรรมการ

กรรมการ

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพิธีการและงานวิทยาเขต	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ
ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต	ผู้อำนวยการส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศ
ผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์	พระครูปลัดนายแก้ววัฒน์
พระเทพวรา รตนโชโต	พระมหาสมบุญ ฐุฑฒิกโร
พระครูสังฆรักษ์กิตติพงษ์ สิริวฑฒโน	พระครูสิริวิราภรณ์
พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ	พระมหาบุรณะ ชาตเมโธ
พระปรีดา ปิติธมโม	พระมหาอุดม สารเมธี
พระมหาเจริญทรัพย์ ธนวุฑฒิเมธี	พระมหานพดล เตชธมโม
หัวหน้าภาควิชาพระพุทธศาสนา	หัวหน้าภาควิชาศาสนาและปรัชญา
หัวหน้าภาควิชาบาลีและสันสกฤต	หัวหน้าภาควิชาปริยัติธรรมจิตวิทยาการศึกษา และแนะแนว
หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา	หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย
หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน	หัวหน้าภาควิชาภาษาต่างประเทศ
หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา	หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์

หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์
ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช
ดร.ประพันธ์ ศุภษร	ผศ.เฉลียว รอดเขียว
รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม	ผศ.ดร.เมธาพันธ์ โพธิ์ธีรโรจน์
ผศ.ดร.กิตติทัศน์ ผกาทอง	ผศ.รังษี สุทนต์
รศ.ดร.สมทิธิพล เนตรนิมิตร	นายคำพันธ์ วงศ์เสนห์
ผศ.มัน เสือสูงเนิน	ผศ.ดร.สุเทพ พรมเลิศ
ดร.อธิเทพ ผาทา	ผศ.สมควร นียมวงศ์
ผศ.เกรียงศักดิ์ พลอยแสง	นายรัชพล เย็นใจมา
นายมนัส จอดพิมาย	นายสินชัย วงษ์จำนงค์
นายธานี สุวรรณประทีป	นางลักษณ์พสุกานต์ สุขพินิจ
นายเกษม แสงนนท์	ดร.วิโรจน์ คุ่มครอง
นางสุขสอาด จรีศรี	นางสาวภิญญาดา จรีศรี
นายสันทัต จันทร์ทาทอง	นายสมควร ถ้วนอก
นายเกรียงไกร บัวจันอัด	
ผู้อำนวยการกองวิชาการ	กรรมการและเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
เลขานุการสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
เลขานุการสำนักงานคณบดีคณะพุทธศาสตร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
เลขานุการสำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
เลขานุการสำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
เลขานุการสำนักงานคณบดีคณะสังคมศาสตร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
พระสุทิน เขมวีโส	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายสนธิญาณ รักษาภักดิ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายสุชญา ศิริธัญกร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
พระมหาธิติ อนุภทโท	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายอักษรวิชัย โฉมศรี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นายจิระศักดิ์ ธารสุขกระจ่าง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายชำนาญ เกิดช่อ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายสมบูรณ์ เพ่งพิศ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวฐาณิชญาน์ มัควัลย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวปวิธรรม สำเนียง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายจัดทำสูจิบัตรและสารนิพนธ์

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	ประธานกรรมการ
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	รองประธานกรรมการ
คณบดีคณะพุทธศาสตร์	รองประธานกรรมการ
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์	รองประธานกรรมการ
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	รองประธานกรรมการ

กรรมการ

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ	ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี
ผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและวัดผล	ผู้อำนวยการส่วนทะเบียนนิติ
ผู้อำนวยการส่วนประเมินผลการศึกษา	ผู้อำนวยการหอสมุดกลาง
เลขานุการสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	เลขานุการสำนักงานคณบดีคณะพุทธศาสตร์
เลขานุการสำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์	เลขานุการสำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์
เลขานุการสำนักงานคณบดีคณะสังคมศาสตร์	พระครูปลัดนายกวัฒน์
พระมหาสมบูรณ์ วุฑฒิโกโร	พระมหากฤษณะ ตรุโณ
พระมหาบูรณะ ชาตเมโธ	พระมหาประสานชัย เทวงโร
พระมหาสมเดช ตปสีโล	พระมหาจรัญ อุตตมธโม
พระมหาสาธิต สาธิต	พระมหาเกรียงไกร โสภณจิตโต
ศ.พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ ราชบัณฑิต	รศ.ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร
ดร.บุญเลิศ โอธสุ	ดร.วีรชาติ นิมอนงค์
ผศ.ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ	ผศ.ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์

ดร.วุฒินันท์ ก้นทะเตียน	รศ.ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร
ผศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	ผศ.ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง
ผศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเคื่อดง	ผศ.ดร.เมธาพันธ์ โพธิ์ธีรโรจน์
ผศ.ดร.สุเทพ พรหมเลิศ	ผศ.สมควร นียมวงศ์
ผศ.รังษี สุทนต์	ดร.ประพันธ์ ศุภษร
ดร.อติเทพ ผาธา	ดร.แสง นิลนามะ
ดร.ศศิวรรณ กำลังสินเสริม	นายอดุลย์ คนแรง
นายเกษม แสงนนท์	นายมนัส จอดพิมาย
นายสินชัย วงษ์จำนงค์	นายชำนาญ เกิดช่อ
นายจิระศักดิ์ ธารสุขกระจ่าง	นางสาวฐาณิชาญณ์ มัควัลย์
นายสมควร ถ้วนนอก	นายทศพร ศรีคำ
นายลักษณ์พสุกานต์ สุขพิณิจ	นายธานี สุวรรณประทีป
นายสังวร อ่อนสนิท	นางสุขสอาด จรีศรี
นางสาวภิญญาดา จรีศรี	
ผู้อำนวยการกองวิชาการ	กรรมการและเลขานุการ
ผู้อำนวยการสำนักงานประกันคุณภาพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายสุขญา ศิริธัญญ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
พระสุทิน เขมวโธ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายสนธิญาณ รักษาภักดี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
พระมหานพดล เตชธมโม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
พระมหาธิติ อนุภาโท	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายอักษรวิชัย โฉมศรี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายสมบุรณ์ เฟ่งพิศ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อุโบสถกลางน้ำ